

Biblija – Stari Zavjet 2022./2023.
ponedjeljak 8:15, srijeda 8:15,
ECTS 6, dvorana 101

Levitski zakonik

FOR HIS TRESPASS TWO
TURTLE-DOVES.

Dodite, poklonimo se (Ps 95)

The musical notation is presented on a single-line staff. It consists of eight measures. The first measure starts with a C chord (two quarter notes). The second measure starts with an Am chord (one quarter note followed by a dotted half note). The third measure starts with an F chord (one quarter note followed by a dotted half note). The fourth measure starts with a G chord (one quarter note followed by a dotted half note). The fifth measure starts with an Am chord (one quarter note followed by a dotted half note). The sixth measure starts with an F chord (one quarter note followed by a dotted half note). The seventh measure starts with a G chord (one quarter note followed by a dotted half note). The eighth measure starts with a C chord (one quarter note followed by a dotted half note). The lyrics are written below the staff, corresponding to the chords: "Do - di - te po - klo-ni-mo se Bo - gu," followed by a repeat sign and "on je naš Kralj".

C Am F G Am F G C

Do - di - te po - klo-ni-mo se Bo - gu,   do - di - te   on je naš Kralj

Biblija – Stari Zavjet 2022./2023.
ponedjeljak 8:15, srijeda 8:15,
ECTS 6, dvorana 101

Biblija – Stari Zavjet

Temeljni religijski i religiološki dokument

---

amdg.ffrz.hr

→ Nastava: FFRZ

→ Biblija – Stari zavjet

Levitski zakonik

Najpoznatiji po **19,18**

...Ljubi bližnjega kao samoga sebe...

i po **12,8**

...dvije grlice ili dva golubića...

(prinos za dijete Isusa u Lk 2,24)

FOR HIS TRESPASS TWO
TURTLE-DOVES.

Smještanje

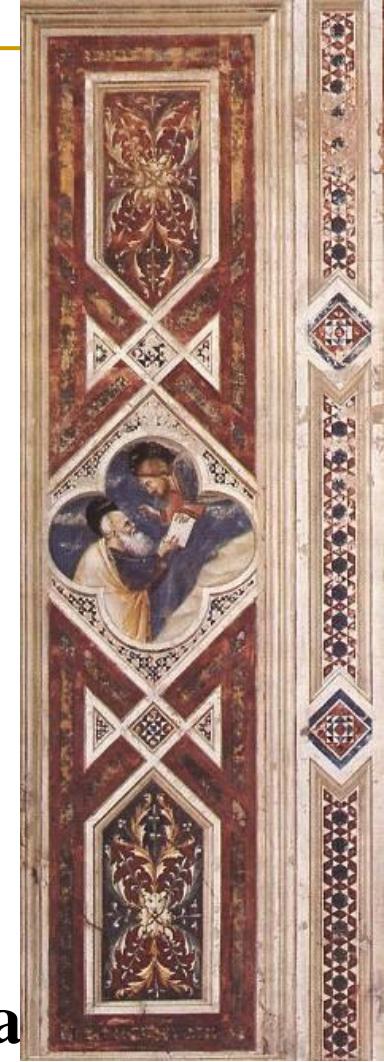
- Tko u NZ citira Lev 19,18?
- Isus uz glavnu zapovijed
(Mt 22,39; Mk 12,31)
- i zakonoznanac (Lk 10,27)
  - Kamo knjiga pripada prema 27,34? (osvrt)
- Zapovijedi Mojsiju na Sinaju za Izraelce
- hebrejski naziv: vidi JB XIII
  - וַיִּקְרָא *vajjiqra'* = “I zovnu...” (Lev 1,1)
- אֹהֶל מוֹעֵד ’ohel mô ‘ed “šator sastanka/svjedočanstva” (1,1)
  - upute u Izl 26
  - prvi put s tim imenom u Izl 27,21 (= povezan tekst)
  - “oblak na šatoru sastanka i slava יְהוָה u prebivalištu” Izl 40,35

Jean-Léon Gérôme, Mojsije na gori Sinaju (1895-1900)

Literarna struktura

- opis I.: “I govorio je יהוה Mojsiju”
– dvije vrste:
  - s nalogom Mojsiju (novi slušatelji):
    - “Govori sinovima Izraelovim!” **1,2; 4,2; 12,2**
    - “Zapovjedi Aronu i njegovim sinovima !” **6,2.18**
  - uvod u nastavak propisa **5,14.20; 6,12; 14,1**
- II. “I govorio je יהוה Mojsiju i Aronu”
11,1; 15,1
  - analog u množini: **11,2a; 15,2a**
  - “govorite sinovima Izraelovim” **11,2a; 15,2a**
  - uvod u nastavak propisa: **13,1; 14,33**
- III. Aronu **10,8: raspoznavati sveto i čisto**

Zakon o žrtvama (Lev 1-7)

- Do Lev **7,37s**: “ovo je *Tora* za...
(vrste žrtava...) koju je zapovjedio
(*Tko?* *Kome?* *Gdje?*)”
- **יהוה Mojsiju na Sinaju.”**
  - pravni slučajevi koji započinju s
“ako” (**אִם** 'im) 22x
  - npr. **1,3.10; 4,3.13.27**
  - ako je žrtva od krupne stoke (1,3);
  - ili od sitne (v10);
  - ako pogriješi svećenik (4,3),
  - cijela zajednica (v13)
  - ili neka duša iz naroda (v27).

Minijatura, Petrus Comestor, Bible Historiale,
Francuska, 1372

Obred pomirenja (Lev 4s) – A

- pomirna žrtva
- A) vanjski čin (4,6s)
  - svećenik uzima krv (4,6.17)
  - poškropi zastor u svetištu (4,6.17)
  - stavlja je na rogove žrtvenika (kadionog ili za paljenice), a svu ostalu krv izljeva podno žrtvenika za paljenice (4,7.18.25.30.34)

toledot.info

Obred pomirenja

(Lev 4s) – B

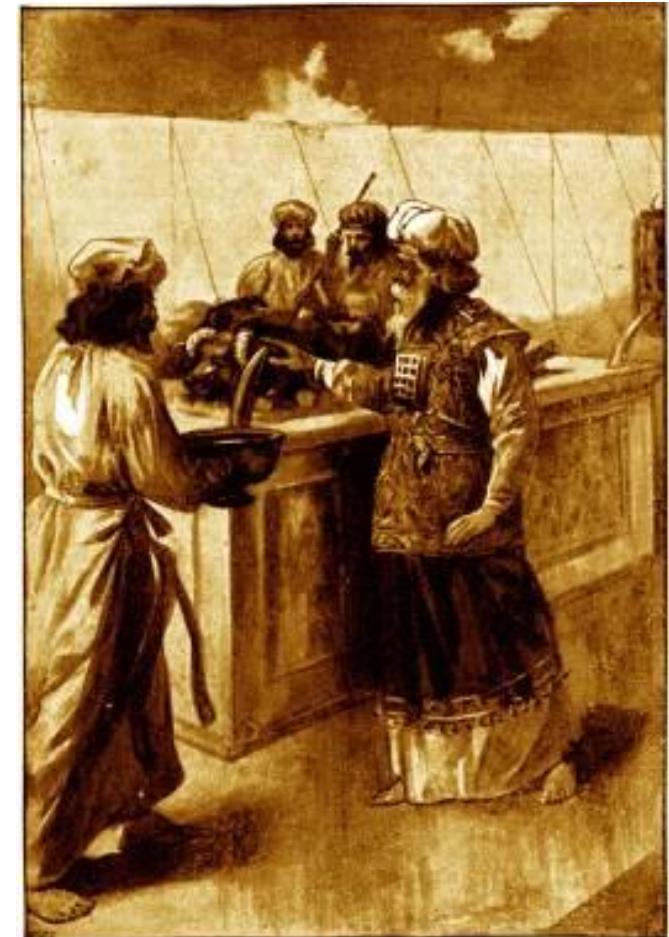
- B) teološko djelovanje
  - 1. Svećenik:
- כְּפָר *kipper* (4,20b.26.31.35; 5,6.10.13.16.18.26)
- “izvršava obred pomirenja” (KS)
- “pribavlja pomirenje” (Šarić)
- 2. סַלָּחַ *salah* (pasiv 4,20b.26.31.35; 5,10.13.16.18.26)
- oproštenje
  - Kako, gdje? 5,26 – ključ! (+4,4.6s.15[2x].17s.24)
- Pred (licem) יְהוָה

Propisi za Arona i sinove

■ ovo je tora... (6,2.7.18; 7,1.7.11s.16.30.34)

- Paljenice (6,2);
- Prinosnice (7);
- Okajnice (18);
- Naknadnice (7,1);
  - (jednak zakon za okajnicu i naknadnicu 7,7);
- Pričesnice (7,11);
  - Zahvalnica (12)
  - Zavjetnica (16)
    - Prikaznica (30)
    - Podizanica (34)

AARON AND HIS SONS PREPARING A BURNT SACRIFICE—Lxx, 4 and tr. 42.

Mojsijeva svećenička služba

- Mojsije prvi izvršava u 8,14-29
  - prvi primjer i primjena:
    - žrtva “okajnica/zbog grijeha” **8,14** (4,8.20.25...)
    - krv na rogovima žrtvenika **8,15** (4,7.18.25.30...)
    - paljenica **8,18** (1,3s.6.9s.13s...)
    - itd.
- *posvetnica* kojom se posvećuje (**8,23**)
  - uho,
  - ruka i
  - noge
- Arona i njegovih sinova
- Mojsije prinosi i životinje (v14-25) i ostale žrtve od tijesta (v26)

G. Hoet, A. de Blois, “Figures de la Bible”, Haag 1728

Blagoslov i Slava za sve

- Posveta pred cijelom zajednicom (8,3-5)
  - Koliko traje (8,33)?
- 7 dana → Aronova prva služba
  - kada, pred kim (9,1.5)?
- Osmi dan (1), sva zajednica (5)
  - Reakcija u 9,24b?
- Veselje i klanjanje (9,24b)
- Aron prvi put blagoslivlja zajednicu (9,22) vidi Br 6,23-27
  - Najava u 9,4b:
- יהוה će se ukazati (9,4b)
  - Ostvarenje u 23b: כבוד יהוה – *kome?*
- svemu narodu – *kabôd* (težina, važnost), δόξα (fenomen)

Darlene Slavujac, Mojsije posvećuje Arona,
ulje na platnu, 1994.

ברכי נפשי את יהוה

barahi nafši et Adonaj (Ps 103)

melodija: donje note

Musical notation for the first line of the psalm. The key signature is A major (no sharps or flats). The time signature is common time (4/4). The notes are quarter notes. The melody starts on E, goes to H⁷, and ends on Cism. The lyrics are: [ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj,]

Musical notation for the second line of the psalm. The key signature is A major (no sharps or flats). The time signature is common time (4/4). The notes are quarter notes. The melody starts on A, goes to Fism, then H7, and ends on E. The lyrics are: ba - ra - hi naf - ši et A - do - naj!]

Blagoslavljaj, dušo moja,
Blagoslavljaj Gospodina!

Zakoni svetosti (Lev 19s)

- Lev 19: riječi Mojsiju (v1) za koga (2a)?
- “za cijelu zajednicu sinova Izraelovih” (2a)
  - Teme iz deset zapovijedi 19,**3.4.11**
- Poštovanje roditelja, dan Gospodnji (v3);
- Zabrana kumira (v4),
- Zabrana krađe i laži (v11)

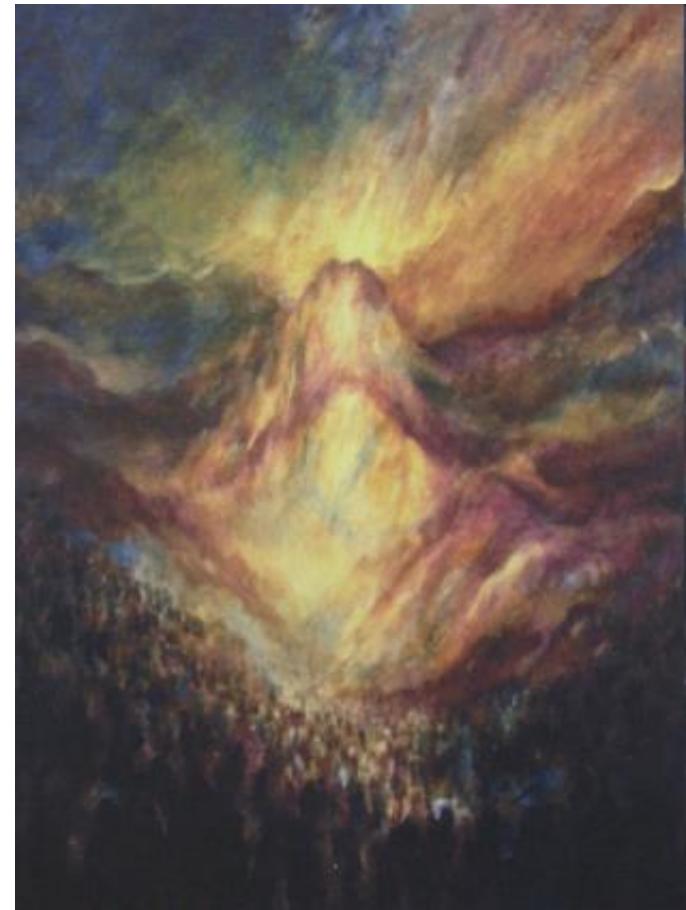
Posebnosti u Lev 19s

- Posebnosti: 1) briga za siromache (v9s.**15**)
  - kod žetve i berbe ostavi za siromaha i stranca (v9s)
  - na sudu ne zanemari malenoga (v15)
- 2) ljubi stranca (v34)
kao sebe samoga,
(zašto?)
- Jer si bio stranac
- ~Ljubite neprijatelje!
(Mt 5,44, Lk 6,27.35)

Budite sveti!

- okvirom u 19,2; 20,26:
- “Budite sveti!”
- c20 pripada uz c19

Joram Raanan, Brdo Sinaj, 2002-03